

Polozapomenutými stopami

F. J. K.

"MISTŘÍČEK"

Vzpomenu-li si na "mistříčka," vidím kolem sebe všechno v těch nejrůznovějších barvách, neboť z "mistříčka" spokojenost, blahobytnost a dobrá vůle vůči celému světu zrovna sálaly — jako teplo z kamen za mrazivého zimního dne. "Mistříček" věřil v zásadu, "žij a nech žít," a mluvil-li, žij dobře. V celé této vichřici osudu urvané větvi československého národa, nebyl snad takový ctitel plezeňského prazdroje, jako "mistříček," a dalším jeho přesvědčením bylo, že k prazdroji patří dobré najedení a že dobrý doutník dovrší může pozemskou blaženost. Z toho však at nikdo nesoudí, že "mistříček" věřil jenom v nebe na zemi, nikoli, "mistříček" byl katolík, dobrý katolík, a při tom dobrý Čech, nikoli klerikál, a já doufám, že přítomně nalezá se v prvních řadách kůru andělských — ačkoli mám své pochybnosti, že jest úplně šťasten, není-li tam prazdroje. "Mistříček" neměl žádnou universitu, ani žádné vyšší učení, avšak bylo málo takových filosofů života, jako on.

Ano, "mistříček" — aťe já vlastně zapomenul vysvětliti, kdo byl ten "mistříček," jako by celá česká Amerika věděla, kdo byl znám pod tím příjmením v českém Chicago.

"Mistříček" byl Viktorin Keelík, kdysi vydavatel katolického týdeníku "Čechoslován." Mají tel tiskárny, vyráběl spolkových šerp, praporek a odznaků, obchodník s ručnicemi, modlitelnými knihami, jež někdy oznamoval způsobem, který zdál se různým šlechetným neuctivým — a venkonec hodný člověk a ctitel Jana Husa.

Viktorin Keelík říkal každému, vůči němuž choval přátelské pocity, "mistříčku," a tím se stalo, že to názevko zůstalo jemu samému a drželo se jež jako některých lidí "anůla" a jiných štěstí. "Jo, mistříčku," povídal mně asi 16-letému studentku v r. 1888, "to je všechno na pořádku, že jste studoval a že máte pěkné vysvědčení, ale víte, na to se v Americe nic nedá." Zároveň projevil "mistříček" upřímnou lítost nad tím, že mně nemohl zaměstnat ve svém velkozávodě a poslal mne, vlastně dovedl — a poněvadž to bylo v létě, šel pěkně "komod," totiž bez kabátu, bez vesty a bez límce — k "Chicagoským Listům," asi tři bloky vzdáleným, kde prý jsou místa stále uprázdňována. "Mistříček" se nemýlil a tak u "Chicagoských Listů," vydáváných J. V. Matějku, dostal jsem v Americe svůj první "džab." O plat jsme nevyjednávali nic, pouze Matějka řekl, abych si svekl kabát a šel dožadovat mezi hošy, že mně ukážou, jak se sází písemky.

Když "mistříček" viděl, že bylo o mně postaráno, odebral se spokojeně domů v tom blahém vědomí, že opět vykonal jeden dobrý skutek. Několik třeba řekne, že muž takového významu, vydavatel časopisu, a s obchodní činností rozvíjenou v mnoha jiných směrech, neměl choditi po ulicích oblečen jenom tak skrovně, totiž bez kabátu, bez vesty a bez límce, ale tu třeba uvážiti polehčující okolnosti. Způsob života "mistříčkova" nezástal bez vlivu na rozměry a "vážnost" jeho osoby — "mistříček" vážil hodně přes dvě stě, a láta byla na něho velmi kruté.

Jak už jsem pravil, "mistříček" vydával katolický týdeník "Čechoslován" a list ten byl zrovna jako "mistříček" — nikomu neublívoval, a nikdo se neobádal, nikomu příkro neřekl. — Tehdy byl to čas "Hlasu" jediný katolický časopis v Americe a měl pěkné rozšíření a oblibu mezi lidmi, ale najednou s čísta jasnou obavou se na novinářském trhu nový katolický list, vydávaný českými Benediktiny, šperněděl, bajovněděl, a "mistříček" jako soudněděl ustoupil. Zastavil vy-

dávání "Čechoslovana," ale v nejskrytějším nitru přece jenom jej to bolelo, že byl vytlačen z pole, na němž dle svého mínění konal velmi platnou a užitečnou práci. Věděl jsem, že měl "Čechoslován" dosti pěkné rozšíření v ten čas, kdy jeho vydávání Keelík zastavil, a když po několika letech lépe jsme se seznámili, tázal jsem se jej po příčině, a tu upřel na mne své umělé, gazellí oči, a pravil: "Mistříčku, mám se hádat, mám se prát, na to jest život příliš krátký."

Taková byla zásada "mistříčkova." Když v r. 1891 vypukla v Chicago stávka sazečů, která dala vznik jednomu z tamních denníků, stávkovalo se též v závodě Keelíkově a v letáčích, jež stávkáři vydávali, a později v nově založeném listě, padaly rány na všechny vydavatele a nepřítelů želo se zrovna úzkostlivě k výběru zbraní v tom boji, který skončil záhubou "Chicagoských Listů" a povážlivým otrěsem druhého denníku. Patřili jsme s "mistříčkem" k jednomu ete-nářskému spolku a jednou po schůzi požádal mne, abych zůstal v zadní místnosti, abych si pěkně seel k němu, zavolal na nebožtíka Petryla, jednoho z nejznámějších Čechů v Chicago, aby přinesl dvě plezeňské, a jal se mně domlouvati. Mluvil měkce, ale zároveň s hlubokým pathosem, který otrávil jeho nitrem.

"Mistříčku, podívejte se, co z toho kdo má, když se tak pře, vždyť jsme přece všichni Češi, všichni synové jedné matky, proč si ubližovat, není to lepší takhle pěkně přátelsky si posedět, pohovořit..." a tak mluvil dlouho a dlouho, a kdykoli viděl, že obsah ve sklenici klesá ke dnu, volal znova na nebožtíka Petryla, aby přinesl čerstvé, a Petryl vyhověl ochotně, ačkoli trochu se uražil, neboť málval ve zvyku těm posledním hostům, kteří v jeho místnosti zbyli, zpívati a deklamovati starodávné kuplety, a my zabrání jsme byli v hovor.

Já se své strany vysvětloval "mistříčkovi," že sice jsem před sebou společnost a mocí toho úřadu vrehním redaktorem, ale že nemohu za všechno, co ostatní hoši do listu napíšu, což "mistříček" uznal, ale žádal, abych přece jenom přiblížil k tomu, a by se mi příkoří nedělo. Slibil jsem mu to, a když se přiblížila "policejní hodina," které tehdy v Chicago nebylo zrovna přísně zachováno, a Petryl zavřel, požádal mne "mistříček," abych jej doprovodil domů, což jsem mile rád učinil, a rozešli jsme se velmi přátelsky.

Takový byl "mistříček," rád žil ve svatém pokoji a míru s celým světem, a ačkoli snad, jako katolík, věřil v nadpozemské nebe, zároveň věřil, že lidé neměli

by si vzájemně dělati peklo na zemi. Zmínil jsem se, že "mistříček" byl etitelem Jana Husa, ale to mhu opřiti pouze o "ústní podání," čili tradici. Lidé, kteří mu byli blízko, říkali, že Viktorin Keelík, vydavatel katolického týdeníku a obchodník s ručnicemi a modlitelnými knížkami a jinými kostelními potřebami, nuže, lidé velmi mu blízcí, říkali, že měl na půdě obraz Jana Husa, kam velmi rád zacházel a dlouhou a dlouhou naň hleděl. — Toto, opakují, opírám pouze o "ústní podání," s tím se mně "mistříček" nikdy nesvěřil, ale jak jsem pravil, Viktorin Keelík byl při svém katolictví dobrým Čechem, vlastencem, a tu jest pravděpodobno, že byl etitelem Husovým. Jisto jest, že list jeho nebyl výbojným, že nebyl jak říkáme, klerikálním, zrovna jako nebyl st. Jousický "Hlas." — Dokonce "mistříček" věřil skoro až v násilně rychlé vzdělávání svých čtenářů. Jednou totiž uveřejňoval v "Čechoslovanu" Chatenbriandovu "Atalu" v překladu Jungmanově.

Po zastavení "Čechoslovana" věnoval se Viktorin Keelík tiskařství a výrobě a prodeji šerp a spolkových odznaků, nad kterýmžto odbohem královala jeho choť, a dosud obchod ten vede, v domě, který Keelík několik roků před smrtí si postavil v části města, které říkají krajané "Kalifornie."

Jméno po "mistříčkovi" mnoho nezbylo, načež možná měla vliv a účinek ta zásada, že lidé též za živa na zemi měli by si nebe připraviti a žiti si tak dobře, jak jenom mohou, ale o tom si nedovolují rozhodovati. Vím jenom, že naproti závodu Viktorina Keelíka, kdy už bydlel v Kalifornii, měl obchod jeden krajan, velký obchod, a ten si vzal práci a vypočetl, kolikrát za den "mistříček" konal pouf do dvou okolních hostinec, kde měli výborný prazdroj, a počet těch poufů byl přímo neuvěřitelný.

"Mistříček" nejenom byl etitelem plezeňského prazdroje, ale zároveň věřil, že jest způsob, jak se plezeňské píti má a pro lidi, kteří toho neuměli, měl hluboké opovězení. Jednou jistý blízký můj příbuzný zaskočil "na jednu" do známé plezeňské restaurace na Blue Island Ave., a poněvadž přijížděla kára, které etitel použiti k jízdě do města, sfoukl nádhernou "čepičku." U baru stál "mistříček," a když viděl to zruuctění prazdroje, jat byl velkým smutkem, přistoupil k tomu mému příbuznému, poklepal mu na rameno a povídá vyčítavě: "Mistříčku, neumíte pít plezeňské, neumíte." — Ctitelem plezeňského prazdroje zůstal "mistříček" až do poslední chvíle. Toto jest opět jenom ústní podání, ale opírám to o výpověď číšníka a jednou ze zamilovaných hostinec "mistříčkových."

zdvihl číši, ale k vyprahlým rtům už ji nedonesl. Opakují znova, aby mne snad někdo neobvinil, ale to mhu opřiti pouze o "ústní podání," čili tradici. Lidé, kteří mu byli blízko, říkali, že Viktorin Keelík, vydavatel katolického týdeníku a obchodník s ručnicemi a modlitelnými knížkami a jinými kostelními potřebami, nuže, lidé velmi mu blízcí, říkali, že měl na půdě obraz Jana Husa, kam velmi rád zacházel a dlouhou a dlouhou naň hleděl. — Toto, opakují, opírám pouze o "ústní podání," s tím se mně "mistříček" nikdy nesvěřil, ale jak jsem pravil, Viktorin Keelík byl při svém katolictví dobrým Čechem, vlastencem, a tu jest pravděpodobno, že byl etitelem Husovým. Jisto jest, že list jeho nebyl výbojným, že nebyl jak říkáme, klerikálním, zrovna jako nebyl st. Jousický "Hlas." — Dokonce "mistříček" věřil skoro až v násilně rychlé vzdělávání svých čtenářů. Jednou totiž uveřejňoval v "Čechoslovanu" Chatenbriandovu "Atalu" v překladu Jungmanově.

Když jsem pravil, Viktorin Keelík byl při svém katolictví dobrým Čechem, vlastencem, a tu jest pravděpodobno, že byl etitelem Husovým. Jisto jest, že list jeho nebyl výbojným, že nebyl jak říkáme, klerikálním, zrovna jako nebyl st. Jousický "Hlas." — Dokonce "mistříček" věřil skoro až v násilně rychlé vzdělávání svých čtenářů. Jednou totiž uveřejňoval v "Čechoslovanu" Chatenbriandovu "Atalu" v překladu Jungmanově.

KARIÉRA LEO SLEZÁKA.

Jest pochybno, zřáli některá operní hvězda zavítavši kdy do Ameriky, upoutala více pozornosti a obdivu, nežli Leo Slezák, gigantický český tenor. Slezák jest obdařen obrovskou osobností — fysické, umělecky a hlasově. Jest opravdovým obrem postavou, šest stop a čtyři a půl palec vysoký a váží více než dvě stě a padesát liber. Jest však takové rovnoměrné rozvězení jeho váhy, že nečiní dojem tlustého člověka. Jest světlého vlasu a světlé pleti a má modré oči.

Ačkoli jest kolem třicetky, má zkusnost širokých rozměrů a rozmanitosti a jeho postavení jako velkého dramatického tenora jest uznáváno celým světem. Když nedávno Jean de Reske byl tázán, co soudí o Slezákovi jako zpěvák, onen slavný umělec a učitel odpověděl: "Můžete říci za mne, že pokládám Leo Slezáka za největšího dramatického tenora živého, a mohl bych jiti dále. Věřím, že jest největším dramatickým tenorem, jaký kdy žil. — Má všechny v Tamagnových do-
louhých vlastnosti a žádných z jeho špatných."

Toto bylo opravdu vysoké chvála, přicházející od muže, jenž sám pokládán byl za největšího dramatického tenora své doby a jenž všeobecně uznáván jest za největšího ze všech učitelů zpěvu. On též byl vrstevníkem Tamagnovým, jenž ve svých mladých letech vynikal nade všechny operní pěvce a tudíž může pro-
násti úsudek.

Leo Slezák se narodil v Šumperku na Moravě a začal se učiti zámečnickým. Jakmile se vynul čemeslo, odebral se do sousedního města, kde zvyšoval si svůj důchod ze mzdy zpěvem ve sboru místní opery. Bylo to jeho štěstí, že Gustav Mahler byl jed-
nou "hostem" opery a jeho pozornost upoutal obrovský zpěvák ze sboru. Témel Slezáka svým elarváněm a brzy potom Slezák vystoupil ve hlavní úloze v jednom malém divadle. Když byl

vystupoval asi dva roky v divadle této třídy, v Německu a v Rakousku, byl zjednan Mahlerem ku královské opeře ve Vídni, kde brzy se stal opravdovou modlou.

Ve Vídni zpíval devět roků, když náhle zmizel z rakouského hlavního města k velikému politování svých obdivovatelů. — Odebral se do Italie, aby studoval italskou školu zpěvu, jež pokládána jest za lepší pro jakost jeho hlasu, která jest více italskou, nežli slovanskou neb německou. Během svého pobytu v Itálii, byl zjednan Signorem Gatti-Cassaz-
zou, přítomným vrehním řiditelem Metropolitan opery new-yorské, který byl tehdy vrehním řiditelem opery La Scala v Miláně a několikráte tam vystoupil. Pak odejel do Paříže, kde studoval šest měsíců pod Jeanem de Reskem.

V červnu 1909, podruhé se objevil v opeře Covent Garden, v Londýně, kde zpíval před devíti léty při pohostinském vystoupení v Lohengrinu. Jeho druhé vystoupení v Londýně bylo v úloze Otella a byl jedním z těch málo umělců, kteří kdy přijati byli v onom historickém domě a jasotem. Jeho úspěch byl ohromný. Tisk v Londýně jednomyslně prohlásoval, že jest hodným nástupcem Tamagnovým v roli Otella; že v mnohých ohledech nad něho vynikal a v ničem nezůstal za ním. Bylo uveřejněno aprávu Covent Garden, že žádal tu nej-
nádhernější chválu, jaké kdy dostalo se umělci při jeho prvním vystoupení v onom domě.

V Metropolitan opeře new-yorské vystoupil prvně v téže roli, a byl uvítán tiskem a veřejností new-yorkem jednomyslnou chválou a nadšením, přes to, že tisk v New Yorku jest tím nejstřízlivějším a nejvybíravějším na světě. Toto jest řečeno po zralé úvaze, poněvadž v žádném místě na světě není totiž velkých umělců viděno a slyšeno, a když kouzlo vzdálenosti jednou zmizí, jedině záleha získá si trvalé uznání.

Slezák jest stejně doma v dramatických i lyrických úlohách. Jeho hlas jest veliké moci a sladkosti, a jeho umění jest považováno za vrehol čistě voacil-suce. Někteří kritikové prohlá-
šují, že Slezák jest tím jediným zpěvákem přítomné doby, který dovede vyzpívati dokonale pianissimo.

Slezákova velikost ani z daleka neomezuje se na jeho zpěv. On jest velikým hercem. Dokonce úsudek, že "sehrál roli Otella lépe, než Salvini," byly vyjadřovány soukromě i v tisku mnohokrát. Od té doby, co přišel do New Yorku. Jeho Otello jest zosobněním podivuhodné přesvědčivosti a síly. Jeho hra vlastně v posledním jednání jest vzrušující ve své intenzivnosti a jest téměř omračující ve svém účinku na obecenstvo. Není okružku, od jeho prvního vystoupení až svaří se se stupňů pohovky Desdemoiny, zhyнув svoji vlastní rukou, který by vzbuzoval jiný dojem, nežli že jest Otello samotářem.

Jeho Otello jest asi tím nejdokonalějším zpodobněním charakteru, jakým lidský genius může jej učiniti.

Jeho Samson jest rovněž zvláštním a neobyčejným. Kromě zemutého Tamagna, a jeho herkulskou postavou a hlasem převyšujícím postavu, nikdo jiný nevyplnil tu úlohu tak dokonale, jako Slezák, jak co do hlasové vyžádění tak horečného poslání. Žádné více vzrušující postavy ani situace, nelze si představit ve velké opeře, nežli Slezáka v zivěročně sehně Saint Saensova díla — shroměni se — hráma, když gigantický Slezák, v úboru Samsonově, poválil pilře ve vzato-
ku a pomstychtivost.

V této úloze, jako Samson, vystoupil Slezák v oněmžském Auditoriu v pátek, 28 února a ku nachiku národní operní společnosti, která svojí silou sborovo, hudbou i balletem, distojed se řad k Metropolitan operní společnosti new-yorské.

Často-li nabýti správně ho nástora o životě na venkově jak kol i domácnosti, předplatě se na "Česko-Americký Vekov."

LÁSKA JEST PRÝ JEDEM.

Jeden proslulý francouzský lékař, Dr. Maurice de Fleury, objevil, že láska jest jedem a jiný, Jules Cheron, připravil sérum na její vyléčení.

Dr. de Fleury, který jest specialistou duševních a nervových chorob, v knize nedávno jím vydané, praví, že láska jest jistým druhem omámení a může býtí řáděna k alkoholismu a požívání morfia, cocaineu neb jiných nervových jedů.

Dr. Fleury praví: "Stav býti zamilovánu, zdali vášnivě neb platonicky — zvláště však platonicky, buďte tím ujistěni — s jeho přeludy, slepotou, poklesky a melancholií, jest uade všeku pochybnost stav duševní otravy, který dá se srovnati s jinými druhy opilosti, které jsou zvány dobrovolnými. Jest to jed, a působí to jako jed."

Míněním Dr. Fleuryho jest, že sentimentální láska jest rozhodně téhož řádu jako dobrovolná opití se líčená lékaři. A dále — a toto jest radostná novina — že láska jest jedním z nejméně nebezpečných těchto jedů a že její škodlivé působení dá se nejsnadněji potlačiti. Toto jest pořádek, v němž klade jejich relativní nebezpečí:

1. Alkohol.
2. Opium a hašiš.
3. Morfium, cocaine, ether.
4. Tabák.
5. Láska.

"Býti chorobně zamilovánu," praví Dr. Fleury, "znamená, že subjekt nemůže žiti vzdálen od osoby milované, trpí v nepřítomnosti a při každém rozejtí se jest více zamilován, nežli před tím."

Dr. Fleury vzal takové oběti a experimentoval s nimi. Upotřebil procesu demonstračního, jehož jest používáno v přírodních vědách. On stopoval křivku láskové horečky, jako křivka tyfové horečky jest stopována. Vyhotovil mapu, čili diagram teploty, stanovil nervový stav subjektu a tak mohl viděti přesně, do jaké míry oběť trpěla.

Jeden pacient byl beznadějně, šíleně zamilován. Zkusil cestování, ale vrátil se zpět. Jeho vůle nebyla jeho vlastní. Odepřela působiti.

Dr. Fleury předepsal kůru osamocení a zvláštní sílice prostředky pro nervový system, dle toho, co diagram vykazoval.

Pacient váhal deset dní a pak po "strašné scéně," povolil. Dr. Fleury jej poslal do vodoléčebného ústavu a přiměl pacienta k podepsání závazku, že neopustí dům bez dovolení.

Dr. Fleury měl rovněž spolupůsobení ženy v onom případě.

"Jako morfium jest podáváno v dávkách," praví, "tak jsem si počínal s tímto mužem. První týden šel navštívit onu ženu každý druhý den, druhý týden viděl ji dvakráte, třetí v den, kdy přijímal návštěvy v 5 hodin, jenom u přítomnosti jiných. Pak, beze všeho předehodno oznámení, zakázal jsem mu vycházeti ven a dežel jsem jej jako ve vězení, až jeho kúra byla dokončena.

"Zprvu to bylo hrozné. On plakal, vzpíral se, zahrnoval mne výtkami, hroší, že povolá polici a dá mne zavřiti pro násilné vězení. Proslil, nařikal si, sku-
sil všechny možné triky, trpěl tisíce-
cerá muka.

"Použil listi, říkal, že jest vyléčen, avšak já zůstal pevným, ja přesvědčen, že sebevražda byla by koncem affery, kdyby se mi lécha nepodařila. Na konci pěti týdnů byl opětně klidný a začal pracovati. Po dvou měsících byl úplně vyléčen."

Dr. Fleury jest přesvědčen, že "intoxikace s lásky" může býti vyléčena jako morphia-mania jest vyléčena — odložením, humánně stupňováním, elektrickým léčením a sérem jeho kolegy, Dr. Julosa Cheronu.

POROUCHANÝ PŘEDEK PARNÍKŮ NANTUCKET A MAPA UKAZUJÍCÍ SCÉNU SRAŽKY JEŽ SI VYŽADALA 41 LIDSKÝCH ŽIVOTŮ.

Při srážce parníků Monroe a Nantucket blíž pobřeží Virginie, při které prvňděl byl potopen a jedenáctýřet osob na něm zahynulo, a čeně zůstal jen se v minulém čísle, byl také Nantucket velmi porouchán. Obrázek tento znázorňuje, jak rozražený předeek parníku byl chráněn těžkým plátem, aby voda nezaplavila jeho vnitřek.

Pěkně zařízený HOSTINEC

— vizati —

Frank Semeřád

16. a William ulice, Omaha, Neb.
Vříděný Matěje lásk, jakoh i pravé impotované plnědčí stálo na řepu Kuchelova vlna a sjažaplí libovlád pe-
lavě i ve valku. — Chyťte sáček stálo při roce.